

Политически и правен анализ на пречките пред общините и неправителствените организации (НПО) за участие в регионалните планове за енергиен преход, както и в националния план за възстановяване

Автор: адвокат Александър Коджабашев

Предварителна бележка. За да анализира пречките пред общините и НПО за участие, този анализ, няма за цел да направи пълно описание на съществуващите планове и програми, които са свързани с регионалните планове за енергиен преход (РПЕП), нито пък да анализира всички връзки между съществуващите планове и програми с РПЕП. Пълно описание на съществуващите планове и програми би било излишно затова защото е неоспорим факт, че отделните планове и програми не са съгласувани/стиковани помежду тях – много често те са правени поотделно и сами за себе си. Освен това в административното право няма ясно разбиране за йерархията на отделните инструменти в съседни области на административноправно регулиране. Изглежда, че отделните регулации – на териториалноустройственото планиране, на дейностите в енергетиката на страната и на регионалното развитие – са паралелни и несвързани една с друга. В резултат на това за ефективното осъществяване на справедлив енергиен преход трябва да се държи сметка на всички паралелни регулации и навреме да се вземат мерки така щото дадена смислена и полезна дейност, припозната от общините като кауза, за която те биха се застъпили да отговаря на всички формални изисквания на съществуващите регулации и на плановете и програмите за тяхното прилагане.

За тази цел при описанието на съществуващите закони и планове ще бъдат маркирани само онези важни аспекти, които трябва да бъдат взети предвид от общините и от НПО при планиране на техните действия за осъществяване на справедлив енергиен преход в рамките и в интерес на съответната община.

Настоящият момент се характеризира с това, че двата основни механизма, чрез които в идните 5-10 години ще бъдат осигурени средства за преход към нисковъглеродна икономика и осигуряване на справедлив преход все още са в процес на подготовка – както на европейско, така и на национално равнище. На национално ниво това са Плана за възстановяване и устойчивост и териториалните планове за справедлив преход. На европейско равнище това е Регламента за справедлив преход (Regulation for Just Transition), който на 19 май 2021 г. бе приет на първо четене от Европейския Парламент, но още не е приет окончателно и не е публикуван в Официалния вестник на ЕС.

Това означава, че разсъжденията и предложенията по-нататък в анализа ще бъдат формулирани по сравнително общ начин и ще представляват по-скоро насоки отколкото конкретни предписания.

I. Сегашната ситуация – правна рамка за изпълнението на плановете и дейностите, свързани с енергийния преход и кратки коментари:

I.1. Закон за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ)

Независимо от това, че в момента няма приета законодателна поправка, която да предвижда, че средствата от Фонда за справедлив преход (ФСП) ще бъдат разходвани чрез механизмите, предвидени в ЗУСЕСИФ, може с голяма степен на сигурност да се предполага, че в бъдеще средствата от ФСП ще бъдат разходвани по реда на ЗУСЕСИФ. В бъдеще най-вероятно ще бъде прието изменение на чл.1, ал.2 от ЗУСЕСИФ в този смисъл.

По същият начин изглеждат нещата и при разходване на средствата, които ще бъдат на разположение по силата на Регламент на Съвета № 2020/2094 от 14.12.2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19, към който препраща по-късно създадения Регламент на Европейския парламент и на Съвета № 2021/241 от 14.12.2020 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост.

Това налага посочване на онези основни моменти в процеса на разходване на средствата, предвидени в ЗУСЕСИФ, които са важни от гледна точка на общините и ЕНПО.

На първо място – органите по ЗУСЕСИФ, отговорни за управление на средствата по закона са органи на централната власт (чл.7, ал.1 от ЗУСЕСИФ). Независимо от това, че чл.12, ал.1 от ЗУСЕСИФ декларира, че *„Програмирането, изпълнението, наблюдението и оценката на Споразумението за партньорство и програмите по чл. 3, ал. 2 се осъществяват в партньорство с централните и териториалните органи на изпълнителната власт, общините, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, с организации, представляващи гражданското общество, и с представители на академичната общност“*, гласът на представителите на местното самоуправление и на НПО няма как да надделее над гласовете на представителите на централната администрация, дори там, където представители на местното самоуправление на НПО заседават в колективни съвещателни органи и дори в случаите, когато се решават въпроси от жизненоважно значение за общините.

На второ място сложната система на *„управляващите органи, сертифициращите органи и одитните органи“* по изрази на чл.9, ал.1 от ЗУСЕСИФ и техните взаимоотношения е трудноразбираема за непосветения читател. А зад тези органи и техните взаимоотношения се крият финансови интереси за стотици хиляди и милиони лева.

На трето място в сложната система на взимане на решения за външния наблюдател не е ясно кои от експертните решения с участието на кого са взети. От прочита на ЗУСЕСИФ и на подзаконовите актове за прилагането му не може да се различи експертното мнение на кого е надделяло при избор на решения измежду няколко възможности.

На четвърто място нито ЗУСЕСИФ, нито подзаконовите актове за прилагането му предвиждат задължение за подробно осведомяване на обществеността с резултатите от изпълнението на проектите, финансирани със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

I.2. Закон за публичните предприятия (ЗПП);

Доколкото публичните предприятия (ПП) също могат да бъдат част от схемите за финансиране от средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, е необходима по-голяма степен на прозрачност на дейността на ПП. В тази връзка настояванията трябва да бъдат в посока на по-широк кръг от данни и своевременното активно предоставяне на данни за дейността на ПП.

I.3. Закон за регионалното развитие (ЗРР);

ЗРР определя правилата за планиране на ниво региони - в рамките на регионите се осъществява немалка част от финансирането със средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

За отбелязване е, че чл.11, ал.6 от ЗРР предвижда, че *„Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 се изработват от специализирано търговско дружество със 100 на сто държавно участие в капитала, в което правата на държавата се упражняват от министъра на регионалното развитие и благоустройството“*.

Практически би било много полезно за общините и за НПО, ако интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 да се изработват в тясно сътрудничество с общините и НПО. De lege ferenda може да се помисли за изработване на такъв механизъм на сътрудничество.

Представителите на общините и кметовете на общини имат гарантирано участие в регионалните съвети за развитие (РСР) - чл.18 от ЗРР. В правилата за дейността на РСР могат да се предвидят гаранции за по-ефективна работа и по-пълна осведоменост на представителите на общините. По същия начин стоят нещата и в с работата на областните съвети за развитие (чл.22 от ЗРР).

I.4. Закон за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА);

В ЗМСМА се съдържат подробни правила за дейността на общинските съвети (органите на местно самоуправление), кметовете (изборни органи на местната власт) и на общинската администрация (подчинена на кмета). Отделно от закона, правилата за работа на органите на местното самоуправление и на общинската администрация се регламентират и от актове – наредби и правилници – приети от общинския съвет.

Гражданите и НПО могат да настояват за по-голяма прозрачност на дейността на органите на местното самоуправление и местната администрация. Това може да стане с настояване за приемане на по-строги правила за прозрачност, приети от общинските съвети и при спазване на правилата за прозрачност, включително и за санкциониране на длъжностните лица, които нарушават правилата за прозрачност и отчетност.

I.5. Закон за обществените поръчки (ЗОП);

Всъщност средствата по европейските фондове и програми се разходват по реда на ЗОП (чл.1, т.2 от ЗОП). Оттам интересът на общините и на ЕНПО условията на обществената поръчка и изискванията към участниците да бъдат редактирани по начин, по който в най-голяма степен да защитава интересите на общините и каузите, за които се застъпват ЕНПО.

Отделно от това кметовете са публични възложители на обществени поръчки тогава, когато се разходват бюджетни средства – чл.5, ал.2, т.9 от ЗОП.

I.6. Закон за устройство на територията (ЗУТ);

Устройството на територията, регламентирана от ЗУТ, е една от дейностите, която е почти изцяло в ръцете на общините. Т.е. в тази област те са независими от действията на централните власти.

За осъществяването на всяко едно инвестиционно предложение възложителят се нуждае от одобрен подробен устройствен план (ПУП) и разрешение за строеж. В България са известни случаи, когато общини са проявявали инициатива за създаване на благоприятни условия за това бизнесът да се установи в общината (община Раковски), както и други случаи, където инициативата за постепенното създаване на де факто индустриални зони е била на частни лица (Пловдив).

Осигурявайки навреме подходящо териториално устройствено планиране и подходяща инфраструктура, общините могат да улеснят случването на дейностите, предвидени в останалите планове и програми.

Не на последно място, за в бъдеще по наше мнение ще трябва да настъпят промени в ЗУТ и в наредбите по прилагането му, които да позволят издаване на разрешение за ползване на строеж, без последният задължително да е клиент на някое електроразпределително предприятие (ЕРП). Общините, а и ЕНПО имат интерес малкия и средния бизнес – къщи за гости, хотели, ферми и др. подобни – да бъдат поощрявани да създават свои собствени инсталации за производство на електроенергия от възобновяеми източници, като за инвеститорите няма задължение да имат непременно договор за доставка на електроенергия с доставчик, за да бъде получено разрешение за използване на построенния обект.

I.7. Закон за енергетиката (ЗЕ);

ЗЕ урежда обществените отношения, свързани с осъществяването на дейностите по производство, внос и износ, пренос, разпределение на електрическа и топлинна енергия и природен газ, пренос на нефт и нефтопродукти по тръбопроводи, търговия с електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и правомощията на държавните органи по определянето на енергийната политика, регулирането и контрола (чл.1, ал.1 от ЗЕ).

Управлението на описаните обществени отношения е поверено почти изцяло на органите на централната власт и общините имат малко, почти никакво участие в тези процеси.

Независимо от това чл.6 ал.1 от ЗЕ дава право на кметовете на общини да „изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитие на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за енергоснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване“, а пък ал.2 на същия чл.6 предвижда, че *„Кметовете на общини по предложение на енергийните предприятия задължително предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнение на програмите и планове по ал. 1.“*

I.8. Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ);

Макар държавната политика, свързана с енергийната ефективност почти изцяло да се провежда от органи на централната изпълнителна власт, общините са длъжни да я изпълняват (чл.12, ал.1 от ЗЕЕ), като за целта общините изработват и

приемат програми за енергийна ефективност (чл.12, ал.2 от ЗЕЕ). Изпълнението на програмите за енергийна ефективност става със средствата от общинския бюджет (чл.12, ал.4 от ЗЕЕ).

Струва ни се, че както във всяка една област, в която се разходват обществени/бюджетни средства първото и може би единственото правило е да съществуват и да се спазват правила за прозрачност така щото контролът върху разходването на обществени средства да се осъществява не само от специализираните органи за контрол, но и от „кучетата-пазачи“ – медиите, както и от онези експерти и граждани, които биха пожелали да направят техен собствен критичен анализ на изнесените и публично известни факти относно дейностите за постигане на енергийна ефективност и начина, по който са разходвани обществените средства.

I.9. Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ);

Както личи от заглавието ЗЕВИ регламентира множество дейности, с една основна цел – насърчаване и осъществяване на все по-широко производство и използване на енергия от възобновяеми източници.

Органите на управление, които осъществяват функции по изпълнение на закона също са многобройни. Задълженията и правата на кмета на общината и на общинския съвет са определени многословно в чл.10 от ЗЕВИ. Прозрачността, наред с други принципи и изисквания са изброени в чл.11 от ЗЕВИ – тези принципи и изисквания са задължителни за дейността на органите на управление, включително и на общинските органи.

От години в печата се появяват критични коментари за „бюрократични уловки“, които на практика пречат, а не улесняват производството на енергия от възобновяеми източници¹.

Нашите препоръки към действията на общините и на ЕНПО биха се свели до две: а) спазване на изискванията за прозрачност и отчетност на действията на органите на местното самоуправление, на кмета и на общинската администрация; б) подкрепа на законодателни решения, които биха улеснили осъществяването и развитието на обществените отношения, регулирани с глава Четвърта на ЗЕВИ – Производство на енергия от възобновяеми източници (чл.17-34)².

II. Планове, програми и стратегии

II.1. Регионалните планове за справедлив преход (РПСП).

Както бе казано по-горе в момента тече процес на изготвяне на регионалните планове за справедлив преход. ОТ РПСП се очаква да дадат яснота относно кой какво и в какъв срок се очаква, или е задължен или е добре да направи.

¹ Виж например във вестник Капитал дейли

https://www.capital.bg/biznes/energetika/2021/03/05/4182008_za_slunchev_tok_triabva_da_registrirate_da_nuchen_sklad/

² Виж също така и анализ на Грийнпийс с насоки за прилагане на европейското законодателство на българска почва: <https://www.greenpeace.org/static/planet4-bulgaria-stateless/f7322930-praven-analiz-energiini-obshtonsti-2020.pdf>

Общините и заинтересованите ЕНПО е добре да следят максимално плътно и внимателно процеса. Консултантът, натоварен със задачата да изготви докладите, които ще послужат за основа на РПСП ще събира информация и мнения относно цяла поредица от въпроси. Добре е консултантът в максимална степен да бъде снабден с необходимата информация и да му бъдат задавани въпроси – колкото повече, толкова по-добре. По този начин правителството ще може да извлече максимална полза от познанията и опита на консултанта (включително, но не само относно успешни практики за преход на въглищни райони към друг вид и тип производства). Което от своя страна ще бъде предпоставка за изготвяне на по-смислени и успешни РПСП.

II.2. Национален план за възстановяване и устойчивост (втори вариант – февруари 2021) - НПВУ;

Проектът за НПВУ търпи постоянни промени. Вторият вариант на този план бе публикуван през м.февруари 2021 г., но последваха парламентарни избори и служебното правителство, натоварено да подготви изборите на 11.07.2021 г. се нае да подготви нов вариант на НПВУ.

Очевидно е, че интересите на въглищните райони и на ЕНПО са свързани най-вече със стълб „Зелена България“.

На този етап изглежда, че общините от въглищните райони имат интерес най-вече от: а) предвиждане на повече средства за дейности по стълб „Зелена България“ и б) в рамките на стълб „Зелена България“ да бъдат предвидени и осъществени максимален брой смислени и ефективни дейности, които реално да променят живота да населението във въглищните райони и да създадат устойчивост в условията на неизбежната декарбонизация на икономиката.

II.3. Стратегия за устойчиво енергийно развитие до 2030 г. с хоризонт до 2050 г. (СУЕР)

На 10.02.2021 г. на сайта за обществени консултации е бил публикуван текст на проект за Стратегия за устойчиво енергийно развитие до 2030 г. с хоризонт до 2050 г. (СУЕР). В срока за обществени консултации 10.02.2021-10.03.2021 г. на сайта за обществени консултации са постъпили три становища – от Българската ветроенергийна асоциация, от Националната енергийна камара и от Асоциацията на индустриалния капитал в България.

В общественото пространство няма данни за това каква е по-нататъшната съдба на проекта за СУЕР.

II.4. Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на Република България (2021 – 2030 г.) - ИНПЕК;

През м.февруари 2020 г. Министерският съвет прие ИНПЕК. Към ИНПЕК бяха отправени критики за това, че не отразява в достатъчна степен европейските политики за декарбонизация.

От практическа гледна точка разпоредбите и предвижданията на ИНПЕК мога да послужат на общините и ЕНПО да аргументират: а) нуждата от повече средства за въглищните райони; б) други нужди в зависимост от визията на различните общини и тяхната по-голяма или по-малка съвместимост с разпоредбите на ИНПЕК.

II.5. Регионални и общински планове за развитие;

Тези планове се разработват на основание Закона за регионалното развитие (ЗРР). Понастоящем изглежда, че администрацията е в закъснение затова защото срокът на регионалните планове за развитие (2014-2020) е изтекъл, а на интернет страницата на МРРБ и изобщо в интернет не могат да бъдат открити проектите за следващите РПР.

Интересно би било да се сравнят отчетите на РПР 2014-2020 с предвижданията на следващите РПР (2021-2027).

II.6. Териториално устройствени планове (ТУП)

Както стана дума по-горе в описанието на ЗУТ като правен инструмент, ТУП-овете могат да бъдат силен коз в ръцете на общинските власти, особено при привличане на инвестиции.

III. Проблемите – пречки, не само правни, пред общините и ЕНПО при изготвянето и при прилагането на регионалните планове за енергиен преход и на националния план за възстановяване. И решенията.

Проблемите, описани по-долу са ясни и са докладвани отдавна. Някои от проблемите произтичат от естеството на дейностите, извършвани от различните власти – така например ако е вярно, че централните власти в България са „иззели“ някои от правомощията, които в други страни са предоставени на местните власти, е също така вярно, че обикновено в централните власти има концентрация на експерти, които, ако бъдат оставени свободни от политическо влияние, биха били в състояние да генерират и да организират прилагането на отлични управленски идеи.

III.1. Повечето, почти всички от решенията се взимат на централно ниво. Това е отдавнашен и класически проблем. Проблемът е с най-различни лица, като най-ясното и открито, но и най-принуждаващото е онова лице, с което централната власт държи в подчинение органите на местното самоуправление и местната администрация чрез инструмента на разпределение на централния бюджет. Друг аспект на този проблем е, че по всеобщо разбиране, средствата от ЕСИФ се насочват към общини, кметовете на които са близки до централните власти (правителството). Това подозрение, дори и да е частично вярно означава, че решенията, взимани на централно ниво не са достатъчно ефективни, защото решават проблеми от по-малък мащаб, а други проблеми – по-важни и от по-голям мащаб или остават нерешени или тяхното решаване се отлага. Като цяло положението, при което заради неравностойното положение на органите на местното самоуправление спрямо органите на централната власт, правителството използва лостовете на властта за „купуване на влияние“ е неприемливо и има ясно изразена корупционна отсянка.

Големият въпрос е дали така описаният проблем се нуждае от кардинални решения или пък възстановяването на равновесието между централна и местни власти може да бъде осъществено с малки стъпки. Ние сме привърженици на последното.

Едно от възможните решения е повишаване на прозрачността в действията на централните власти. Електронните средства за комуникация са възможност за на

практика безгранично повишаване на прозрачността. Едно от сравнително простите решения е изготвяне на опростена диаграма за видовете органи на управление (например на органите по ЗУСЕСИФ) като линкове от тази опростена диаграма могат да водят към подстраници на сайта, където се съдържа подробна информация за решенията, взети от съответния орган на управление.

Друго възможно решение е привличане на експерти от научните среди при преценка на икономическата състоятелност и изобщо на осъществимостта на някои проекти. Експерти от научните среди могат да бъдат в помощ на централната администрация когато става дума за преценка, извършена на основата на няколко различни отрасли на познанието. Например при преценка на потенциала на един проект да осигури едновременно нови работни места (специалист по заетост), да има положителен екологичен ефект (специалност екология) и всичко това да стане на икономически приемлива цена (икономист).

Разбира се нито общините, нито ЕНПО могат да бъдат инициатори на някое от гореописаните решения. Но пък в зависимост от ситуацията в единични случаи общините и ЕНПО могат да предлагат коректив на онова, което администрацията на централно ниво върши.

Не бива да се пренебрегват и възможностите, свързани с участието на представители на общините в колегиални органи на централната/регионалните власти.

III.2. В много от случаите местните власти не разполагат с капацитет да защитават интересите си пред централните власти и да контролират изпълнението на дейностите, осъществявани на територията на общината. Този проблем произтича от разликата в мащабите – обикновено при централните власти има повече на брой подготвени тясно специализирани експерти, отколкото при местните власти. Но и от това правило има изключения. Друг аспект на проблема може да се състои в нежеланието на местните власти да упражняват ефективен контрол върху разходването на бюджетни средства и финансова помощ. Описаните проблеми могат да имат различни решения.

Едно от възможните решения е идентифициране на ситуации и проблеми, които са сходни за общините във въглищните райони и обмяна на опит за справяне с проблемите и действия в ситуациите. В допълнение на това общините във въглищните райони могат да настояват да бъдат по-подробно запознати с вече приложените решения за трансформиране на заетостта и профила на промишлеността във въглищни райони в други страни на ЕС – Германия, Чехия, Словакия, Полша, Румъния, с акцент на решенията приложени в страни с условия, сходни на българските. Това може да стане в процеса на изготвяне на РПСП, но не само.

Интересен подход за избягване на корупционни практики при определяне на проектите, финансирани през НПВУ и при тяхното отчитане, е предложил министъра на икономиката Кирил Петков в служебното правителство – привличане на Европейската инвестиционна банка като партньор³.

³ <https://offnews.bg/ikonomika/kiril-petkov-promeniame-plana-za-vazstanoviavane-taka-che-parite-da-753924.html>

Ш.3. Несъгласуваност на отделните видове планове и програми. Това е проблем най-вече, но не само на централните власти.

Общините и ЕНПО не могат да отстранят този вид дефекти на планирането.

Има нещо, което обаче общините могат да сторят. Общините могат да се постараят да осигурят високо качество на плановете, които те самите изготвят и приемат. А след това при изготвянето на плановете на ниво области и региони общините могат активно да участват и да се постараят да защитят каузите в документите на планиране на по-високото ниво (например при изготвяне и приемане на плановете и стратегиите по ЗРР).

Ш.4. Липса на прозрачност при взимането на решения от страна на властите – както на местно, но особено на централно ниво.

Трябва да се подчертае, че липсата на прозрачност не е непременно характеристика на действията на централните власти. Местните власти също така могат да са непрозрачни и да избягват задължението да се отчитат на избирателите и данъкоплатците. Като цяло за справяне с липсата на прозрачност важи казаното по-горе в раздел Ш.1. по-горе. Проблемът е, че в повечето случаи повишаването на прозрачността трябва да стане по инициатива на самите власти, при което те се самозадължават така да се каже. А властите не винаги имат нагласа да се самозадължават.

Интересен подход за справяне с липсата на прозрачност, който централните власти биха могли да приложат е обвързването на разходването на средствата по двата основни инструмента – ФСП и по стълб „Зелена България“ на НПВУ - със списък от правила за прозрачност, по подобен начин по който някои банки-заемодатели изискват от техните клиенти спазване на конкретни правила и изисквания.

Ш.4. Липса на яснота относно политиките – основно, но не само поради несъгласуваност на плановете.

Общините и ЕНПО имат интерес от смислени и ясни цели и правила за постигането на целите. Очевидно е, че общините могат да защитят тези ценности в плановете, които те самите изготвят и приемат.

Но е по-трудно това да бъде постигнато, когато плановете се изготвят и приемат от други органи на власт. В такъв случай общините е препоръчително да проявяват активност – да се интересуват от процесите за изготвяне и приемане на плановете от органите на централната власт (или на ниво региони и области). Така например считаме за препоръчително активното включване на общините и НПО в работата на консултанта, който е натоварен да изработи Регионалните планове за справедлив енергиен преход.

Считаме за много важно спешното изработване на Пътна карта за изработване и прилагане на РПЕП и активно участие на заинтересованите местни власти и НПО в работата по изработването на Пътната карта.

Ш.5. Отдаване на по-голямо значение на едни политики за сметка на други. Някои от политиките са неправилни и дори несправедливи, но те биват приемани и осъществявани главно по политически причини.

Общините и ЕНПО почти нямат правни възможности да повлияят на намеренията на централните власти да фаворизират едни политики за сметка на други. По същия начин стоят нещата и при промотиране на очевидно неправилни политики.

Все пак не бива да се забравя, че и общините и ЕНПО могат да се възползват и да участват активно в процедурата по екологична оценка (ЕО) на планове и програми, процедура по глава Шеста от Закона за опазване на околната среда.

Ш.6. Условието за дейност на бизнеса и предложенията към бизнеса се взимат и се обявяват късно и това пречи на бизнеса да се подготви за участие. Като резултат обществото не може да постигне ефективно изразходване на обществения ресурс, защото не може да се разгърне истинска конкуренция между различните предприятия в един и същ бизнес.

Бизнесът отдавна е наясно кои са оптималните условия за дейността му. Това са ясните и предвидими правила, навреме огласени. Освен това стабилна и предвидима съдебна система.

Във всяка една от описаните по-горе регулации органите на изпълнителната власт могат да направят така, че да оправдаят очакванията на бизнеса. Общините от своя страна могат да осигурят справедливи и благоприятни условия за дейност на бизнеса. Това може да стане с приемането на подходящи ТУП-ове, или с организиране на прозрачни и ясни процедури по ЗОП, или с осигуряване на квалифицирана и добре подготвена работна ръка за нуждите на бизнеса. Общините на практика могат да осигурят подкрепа и благоприятни условия за дейност на бизнеса – във всяко едно отношение.

Във всички случаи навременното взимане на решения и огласяването им е задължително условие за това всички заинтересовани страни да могат да се подготвят и ефективно да участват в процесите на кандидатстване за изпълнение на дейностите.

Осигуряването на справедливи, неограничаващи свободната конкуренция условия за участие в процедури по ЗОП ще гарантира по незаобиколим начин ролята на бизнеса за намирането на най-ефективните, иновативни и стопански изгодни решения.

Ш.7. Контролът върху изпълнението на дейностите, възложени от публичните власти на бизнеса не е ефективен. Липсва яснота кой какво трябва да свърши и какви са санкциите за неизпълнение на задълженията – както на властите, така и на бизнеса.

Един от често срещаните недостатъци в отношенията между обществеността от една страна и властите и бизнеса от друга страна е липсата на информация за това как бизнесът, получил финансиране с обществени средства изпълнява неговите задължения.

Нищо не пречи да бъде създаден портал с данни за договорите, сключени в изпълнение на някой от плановете и за изпълнение на тези договори.

Ако има прозрачност относно отношенията между властите и бизнеса, тогава ще стане ясно и как се прилагат механизмите за търсене на отговорност за неизпълнение на договорите.

Общините може да се опитат да дадат пример за горното.

III.8. Липса на механизми за балансиране на интересите на гражданите, бизнеса и обществения интерес

Изпълнението на немалко дейности, свързани с политиките по опазване на околната среда и заетостта включват както поощрения за бизнеса, така и принос, но и компенсация за гражданите. Въпрос на управленско решение е как и в какво съотношение да бъдат комбинирани различните управленски мерки така щото различните интереси да бъдат умело и справедливо балансирани.

Пример за неуспех за балансиране на интересите на бенефициентите на мерките, на бизнеса и на данъкоплатците е програмата за саниране на жилища, при което от една страна бе пропусната възможността да се търси ангажимент (включително финансов) от страна на бенефициентите (собствениците на жилища). А пък многобройни публикации хвърлят сянка на съмнение дали санирането на жилищата навсякъде е било извършено при наличието на разумно съотношение цена-качество на услугата.

Общините могат да се опитат да дадат пример за успешно балансиране на интересите на бизнеса и обществото чрез ефективното разходване на обществените средства.

**Bankwatch
Network**

Za Zemiata
Friends of the Earth Bulgaria

Проектът „No time like the present: reframing political debate for the energy transformation in CEE” се финансира от Европейската климатична инициатива (EUKI). EUKI е инструмент за финансиране на проекти от германското Федерално министерство на околната среда, опазването на природата и ядрената безопасност (BMUB). Основната цел на EUKI е да насърчава климатичното сътрудничество в рамките на Европейския съюз с цел намаляване на емисиите на парникови газове. Прави го чрез укрепване на трансграничния диалог и сътрудничество, както и обмен на знания и опит.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Съдържанието на публикацията е единствената отговорност на CEE Bankwatch Network и За Земята и при никакви обстоятелства не може да се счита за отразяващо позицията на Европейския съюз.

Federal Ministry for the
Environment, Nature Conservation,
Building and Nuclear Safety

European
Climate Initiative
EUKI

based on a decision of the German Bundestag